

מנהלים יקרים!

כולנו משתאים ומתפלאים: איך הצליח יעקב אבינו לחנך ולגדל בן כיוסף, אשר עברו עליו תלאות וסבל רבים כל כך ובכל זאת נשאר נאמן לדרך שבה הדריכו אביו? גידולו ללא אם מקטנותו, השנאה והקנאה של האחים שהגיעה עד כדי זריקתו לבור ומכירתו לישמעאלים- איך כל זה לא גרם ליוסף משבר נפשי אמוני? ואף גם זאת: לאחר שהיה רגיל להיות "עושה מעשה נערות", "מתקן בשערו (בראשית רבה פד, ז), כשנעמד בפני ניסיון בידי גברת רמת מעלה שבידה להשפילו ולהעבידו מחד ומאידך מפתה אותו בתענוגות שכל נער בגיל זה חומד אותם- איך ובאיזה כוח התגבר ולא נכשל, הגם שבוודאי ידע מהו הסבל שעתיד לסבול מכך אם לא יענה לה? אולי פתיחת הפרשה "אלה תולדות יעקב-יוסף" (לז,ב) תשיב על שאלתנו. אין כל ספק שיעקב הקדיש תשומת לב לכל אחד מבניו, דאג לחינוכם והדריכם להיות "עם לבדד" (במדבר כג,ט), כפי שעולה מן הדברים שאמר לכל אחד ואחד לפני פטירתו. כל אחד לפי דרכו הודרך בבחינת "חנוך לנער ע"פ דרכו" (משלי כב,ז), אבל תשומת לב מיוחדת הקדיש ליוסף. את כל חוכמתו מסר לו, ולא בכדי: כי כמו שיעקב לפני יציאתו לחיים ופגישתו עם לבן ותרבותו הערמומית ולפני פגישתו עם עשו רוכש חוסן רוחני בבית שם ועבר במשך ארבע עשרה שנה, כך מקנה יעקב תוכן רוחני רב ליוסף, שעומד בכל הניסיונות עד שזוכה לתואר "יוסף הצדיק". יש ללמוד מכאן שלפני יציאתנו לחיים עלינו להתבסס ולהתפתח בעולמה של תורה כמו שראינו אצל יעקב ויוסף הצדיק. (מתוך הרב אברהם צוקרמן לוחות אבן)

מוסיף הרב חיים דרוקמן בספרו "מעשי אבות" כי בעומק טומאת מצרים, בשיא השפל, מופיעה לפתע דמות דיוקנו של אביו יעקב בחלון. בחיי אדם ישנם הרבה ניסיונות ומבחנים, במיוחד בתקופתנו, התגברות על כל אלה, ועמידה כנגדם תלויה בשאלה – באיזו מידה חקוקה בלבנו "דיוקנו של יעקב אבינו". דיוקנו של יעקב אבינו הוא: "תורה צווה לנו משה, מורשה קהילת יעקב" לאדם הפועל ברוח התורה, מתוך עולמה של תורה יש יכולת לשלוט על עצמו, להתגבר על יצריו כמו שמלמדים אותנו חז"ל: "כך הקב"ה אמר להם לישראל: בניי, בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין, ואם אתם עוסקים בתורה – אין אתם נמסרים בידו... ואם אין אתם עוסקים בתורה – אתם נמסרים בידו". התורה היא ה"דיוקן" שצריך לדבר מתוך לבנו. "אדם של תורה" – שהתורה מהווה את המצפון והמצפן שלו. – יש ביכולתו לגבור על היצר. אדם המלא בחינוכה של תורה, מסוגל לעמוד כנגד צרות רוחניות המתרגשות כנגדו – כמו יוסף, שברגע האחרון, התורה שהתחנך עליה, היא שנתנה לו את הכוח לעמוד כנגד היצר. אפילו אם אדם נכשל ונופל התורה תעניק לו את הכוח לצאת גם מהצרה הזו כדי לקום מנפילתו ו"שבע יפול צדיק – וקם". (משלי)

חז"ל בגמ' בשבת קושרים את הסיפור של יוסף לחג החנוכה. המאבק של יוסף בתרבות מצרים מהווה את היסוד להצלחת החשמונאים בחג החנוכה. הקריאה שהובילה את מאבקם של החשמונאים הייתה הקריאה: "מי לה' אלי" הדבקות של החשמונאים בה' ובתורתו, בתרבות היהודית המסורה מדורי דורות היא שנתנה להם הכוח והתעצמות למלחמה של מעטים מול רבים. המאבק הרוחני מלווה אותנו בכל הדורות כמו בדורנו. תרבות המערב על כל משמעויותיה מזכירה לכולנו האחריות להקנות כלים להתמודדות. התבוננות בהתמודדות של יוסף הצדיק מלמדת אותנו כיצד לגשת למאבק זה. השורש

של הניצחון תלוי בחיבור לשורשים שלנו, לאבותינו, שמהם נולדה השליחות הלאומית שלנו ומתוך כך דבקות בתורה שהיא המדריכה אותנו כיצד עלינו להגשים את אותה שליחות אלוקית. מנהיגים יקרים,

כמה רלוונטיים הדברים לימינו, לדורנו, לנו ולתלמידנו – ההתמודדות היום יומית עם אתגרים, פיתויים, מורכבויות... כיצד מתמודדים? בנית עולם התורה של תלמידנו, חיזוק הלמידה הבית מדרשית כמעצבת זהות אימונית איתנה בבחינת "גם כי יזקין לא יסור ממנה". חיבור תלמידנו ל"דיוקנו של אביו" לדמויות משמעותיות אשר יהוו עבורם מודל והשראה מקרוב ומרחוק. אחריותנו להעניק כלים שיבטיחו חוסן רוחני בחיים ובעיקר הכוונה לבנות "אדם של תורה" שהתורה מהווה את המצפן והמצפון שלו. ומתוך כך נהיה כולנו בבחינת ממשיכי דרך גם של בית חשמונאי אשר בחיבורם לשורשים ולתורה זכו לעמוד באתגרי הדור ולראות ישועות וניסים גדולים.

בברכת חנוכה שמח לכם ולכל בני ביתכם.

שבת שלום ומבורך,

שושנה נגר